6. ОСВІТЯНСЬКІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

УДК 639:050(09)(477.83/.86) Гол. спеціаліст О.Р. Проців – Івано-Франківське ОУЛМГ, м. Івано-Франківськ

ДІЯЛЬНІСТЬ ЖУРНАЛУ "ŁOWIEC" – ДРУКОВАНОГО ОРГАНУ ГАЛИЦЬКОГО МИСЛИВСЬКОГО ТОВАРИСТВА 1878-1939 РОКІВ

Журнал "Łowiec" утворено за ініціативи крайового мисливського товариства і почав виходити з 1878 р. Відроджував культуру полювання, раціональне ведення мисливського господарства. Дослідження матеріалів, які публікувались у цьому журналі, дадуть змогу об'єктивніше висвітлювати матеріали з мисливського законодавства, розвитку мисливської науки, етнографії та краєзнавства Галичини.

Ключові слова: Галицьке мисливське товариство, культура полювання, мисливське господарство.

Громадські мисливські організації, які існували в Галичині для пропагування своєї діяльності, засновували часописи. Зокрема, Галицьке мисливське товариство видавало журнал "Łowiec". З ідеологічних причин дослідження діяльності громадських мисливських організацій, які вели свою діяльність до 1939 р., не схвалювались. У сучасній вітчизняній літературі діяльність журналу "Łowiec" не висвітлено. Для повноцінного дослідження проблематики діяльності громадських організацій в Галичині потрібно висвітлити діяльність їхніх друкованих органів.

Метою цього дослідження є спроба проаналізувати основні віхи діяльності Галицького мисливського товариства та його друкованого органу у сфері лобіювання інтересів товариства, охорони природи, краєзнавства.

Перший примірник місячника "Łowiec" ("Мисливець") з'явився 10 січня 1878 р. у Львові як орган Галицького мисливського товариства мисливців. За допомогою журналу товариство пропагувало культуру полювання. Відзначалось, що ця галузь економіки, які і галузь мисливського спорту стоїть на захисті природи та відповідних законів, які врегульовують цю галузь господарства в Галичині та за межами держави. "Łowiec" конкурував з подібними закордонними журналами. Він намагався зберегти автентичні Галицькі традиції, культуру полювання, мобілізував суспільство до бережливого ставлення до природи та раціонального його використання. Особливо в цьому ракурсі відзначився Юліуш Старка (1887-1897), який старався, щоб журнал давав своїм читачам не тільки приємність від читання, й надихав мисливців на культуру полювання, догляду за тваринами, боротьбу з браконьєрством, підготовці відповідних кадрів для мисливського господарства, а також домагався, щоб мисливство було економічно ефективним по всій Галичині.

На сторінках журналу систематично друкували мисливський календар, який інформував про час та види тварин, на які заборонено полювання. Починаючи з 1882 р. календар видавали окремо від журналу.

З 1899 р. "Łowiec" зі щомісячника переходить у двомісячний формат. Кількість читачів та членів товариства збільшилась більш як у десять разів. Журнал не переставав виходити і під час Першої світової війни. Після війни видання журналу "Łowiec" припинилось на 3 роки. Журнал поновив свою роботу у 1921 р. як видавничий орган Малопольського мисливського товариства. Традиції, які склалися в журналі "Łowiec", переходять також у тодішній журнал "Łowiec Polski" (Польський мисливець).

30 січня 1875 р. Галицький сейм у Львові прийняв новий закон "Про полювання", в якому було звернуто увагу на необхідність збереження стану популяції мисливських тварин у лісах Галичини. Щоб згуртувати суспільство для виконання цього закону, граф Володимир Дідушицький, засновник Львівського природничого музею, закликав мисливців Галичини до створення крайового товариства мисливців. На цей заклик відгукнулися професійні мисливці та лісники, власники та орендарі полювань, представники інших соціальних груп [1].

Незабаром Галицьке мисливське товариство отримало від Галицького намісництва дозвіл на свою діяльність і з весни 1876 р. розпочало свою діяльність. Голова товариства вирішив утворити власний друкований орган, який би надавав допомогу в охороні природи, а особливо мисливських тварин, впорядкуванню мисливських взаємин у Галичині, а також звертав увагу інших держав імперії на високий рівень мисливства в Галичині. Журнал отримав назву "Łowiec" і його забезпечено належним фінансуванням. Він став не лише рупором Галицького мисливського товариства, але й органом пропаганди мисливської літератури, хроніки подій у галузі мисливства, публікацій статистичних даних, а також науково-популярних статей на тему природи.

10 січня 1878 р. вийшов перший номер місячника "Łowiec", який нараховував 16 сторінок формату трохи більшого як А4. Майже всі статті в першому екземплярі написав головний редактор Йозеф Лозинський, котрий працював бібліотекарем у Володимира Дідушицького. Спочатку редактор скаржився, що йому було дуже тяжко переконати мисливців у співпраці з журналом. Більшість мисливців мала схильність до розмов, ніж взяти в руки перо [2]. Починаючи з 1879 р., у редакцію надходили статті з різних сторін Галичини. Лозинський та його заступник турбувались про високий рівень журналу, його бездоганну літературну мову, а також графіку. Схвальні відгуки були від Варшавського редактора журналу "Besiada literacka" (Літературна бесіда) Йозефа Ігнаці Крашевського, де давались відгуки про те, що "Łowiec" підтримує народні мисливські традиції, друкує цікаві статті "про гончих, птахів та мисливські забави" [3].

Також позитивно на новий журнал відреагували варшавський журнал "Kłosy" (Колос): "У Львові виходить журнал під назвою "Łowiec", який є друкованим органом Товариства мисливців Галичини, під старанною редакцією Йозефа Лозинського. Журнал з початку виходу дотримується певних стандартів. Відомо, що товариство було створено у Львові у 1876 р. і ставить перед собою мету контролювати стан виконання мисливського закону, охорону мисливських тварин, які безгосподарно знищуються. Багато активістів з числа охоронців природи із задоволенням вступили в колектив мисливського то-

вариства" [4]. З похвалою сприйняли читачі-мисливці новий журнал. Існують такі дописи: "З цього журналу я відтепер довідався, як потрібно охороняти звірину", "З "Łowca" довідався, що там, де немає природніх ремізів, на полях потрібно закладати штучні" [5].

Після десятирічної праці Йозеф Лозинський зрікся своїх редакторських обов'язків на користь Юліуша Старка, який їх виконував аж до 1897 р., утримуючи журнал на досить високому рівні. У 1897 р. керівником редакції став Едмунд Колбушевський, який відійшов від традиційних історичних мисливських мотивів. Редакційна політика журналу відтоді була сконцентрована на утриманні доброго стану мисливської популяції звірини, що базувалось на прагматизмі та дотриманні законодавства [6]. Новий редактор вважав, що "Łowiec" повинен дбати не лише про приємне читання для читачів чи про рекламу мисливських задоволень, але й про економічну користь для держави, підтримку мисливської культури на високому рівні. Колбушевський вів толерантну редакторську політику і давав змогу публікувати статті в журналі затятим консерваторам, завдяки чому полеміка та дискусії ставали щораз цікавішими [7].

Під кінець XIX ст. почалися непевні часи для редакції та читачів "Łowca". Читачі зауважили, що їхнє товариство та журнал занедбується, і що потрібно надати журналу більш привабливу форму та скоректувавати зміст журналу відповідно до змін, які сталися в культурі, економіці і суспільстві. Товариство на сторінках журналу опублікувало звернення, в якому закликало до "пробудження життя в тій частині, яка занедбувалась" [8]. Це звернення було широко прокоментоване і дало очікуваний ефект.

Влітку 1914 р. Галичину було поділено лінією фронту. Російська влада на території своєї окупації заборонила роботу Галицького мисливського товариства [9]. Випуск "Łowca" був під загрозою, оскільки зменшилась кількість читачів. Товариство перестало підтримувати журнал зі своїх членських внесків. Читачів, які не належали до товариства і передплачували журнал, було небагато, наприклад, у 1897 р. – лише 40 передплатників. Сума річних членських внесків до 1912 р. становила 4,5 злотих (9 крон), а потім 6 злотих (12 крон). У перший рік виходу "Łowiec" мав 150 передплатників, на другий рік його чисельність подвоїлась. Потім вона систематично збільшувалась і тривалий час становила близько 500 осіб. Піковий період розвитку товариства припав на початок XX століття, коли в ньому перебувало 1500 членів. Приблизно таку ж кількість становили передплатники "Łowca" [10].

Воєнний редактор Северин Кругловський використав свої зв'язки, щоб зберегти "Łowiec" у цей важкий час і постарався отримати дозвіл на випуск журналу як приватного видання. Такий статус "Łowiec" зберіг до жовтня 1918 р. Журнал залишався на високому рівні. Редактор зберігав екземпляри журналу для тих читачів, які у воєнний час виїхали за межі держави. Після повернення до Галичини австрійських військ "Łowiec" залишився під воєнною цензурою.

31 липня 1915 р. відбулось перше засідання керівництва Галицького мисливського товариства, на якому вирішено звернутися до намісника Галичини про незадовільний стан дичини внаслідок війни. Це звернення було

прийнято не лише з поваги до природи, але й через турботу про перспективу розвитку мисливства.

Після війни Галицьке мисливське товариство поновило свою діяльність і було перейменоване у Малопольське мисливське товариство. Вихід журналу "Łowiec" було припинено на три роки з фінансових причин. Перший повоєнний номер вийшов лише у 1921 р. і мав лише 4 сторінки. Дякуючи стараннямтодішнього редактора, кількість сторінок збільшилась до восьми. У 1928 р. "Łowiec" стає знову двотижневиком, але під час великої кризи (1929-1933 рр.), за редактора Вітольда Зембіцького повернувся до щомісячника. З огляду на зміст та форму, "Łowiec" конкурував з відомими іноземними журналами подібного типу "Wild und Hund", "Le saint Hubert", коли журнал було продовжено в міжвоєнний час та після Другої світової війни, про що із задоволенням відзначив "Łowiec Polski" у 1961 р. [11].

Мисливці оцінили високий рівень львівської періодики, а його головний редактор Юліуш Старкель у 1887 р. писав "… знаючи німецьку мисливську періодику, яка виходить великими тиражами (…) і яка має у штаті справжніх професіоналів, можу і повинен сказати з чистою совістю, що їм ще далеко до "Łowca" [12].

Редактори журналу "Łowiec" старалися прищепити суспільству відповідальність за стан природи. Ще у 1882 р. Артур Яновський писав: "Поруч з людською цивілізацією йде егоїзм і розкіш, які не звикли шанувати закон, потім йде виродження та варварство, там жорстока рука людини вбиває все, що рухається і живе" [13]. На його думку, з цієї причини зник тур, який залишився лише в назвах сіл, селищ та лісових масивів. Автор застерігає, що така ж доля може спіткати бобра, дикого кота, лося, оленя, ведмедя, рись, а щодо птахів, то чисельність глухарів дуже зменшилась.

Журнал протистояв стереотипам, відповідно до яких певні види тварин, визнані колись шкідливими і в подальшому такими вважаються, хоча їх кількість зменшилась настільки, що вони не тільки нікому не загрожують, але як види самі знаходиться на межі знищення. Масово зникали видри, яких добувалось з огляду на шкоду, яку вони завдають рибним господарствам. Найчастіше вони ловились капканами, а потім добивались.

Галицьке мисливське товариство турбувалось насамперед про стан популяції корисної звірини з економічного погляду. До шкідників було віднесено ворони, лисиці, вовки. За кожного впольованого шкідника виплачувались премії за рахунок Галицького мисливського товариства або старост. До тварин, які не підлягали охороні, зараховувались також дикі свині і ведмеді, на яких можна було полювати протягом року [14].

Справа знищення хижаків з плином часу ставала спірною, що підтверджують дискусії на зборах членів Галицького мисливського товариства. Корисну звірину підгодовували зимою. На сторінках "Łowca" з'являється низка статей з циклу про потреби годівлі дичини під час морозів. В одній з них йшлося про те, що причина збитків, які спричиняють козулі лісовим культурам, полягає у неправильній їхній годівлі. Пропонувалось для її підгодівлі використовувати білу та червону конюшину, овес в снопиках, жито, а також різноманітне сіно, моркву, дикі каштани, ріпак. Згадувалось, що дичину тре-

ба підгодовувати весною та літом, щоб запобігти заподіянню шкоди сільськогосподарським культурам та створити для неї спокійні умови під час парування та народження потомства. Необхідним вважалось створення солонців для мінеральної підгодівлі [15]. Пропаганда захисту дичина давала результати, наприклад в 1900 р. було надруковано такий лист: "Давніше козуля була білою вороною по лісах. Тепер є господарства, де часто трапляється козуля, і її є навіть більше ніж зайця" [16]. На діяльність Галицького мисливського товариства і його друкований орган звернено увагу суспільства, а також інших природоохоронних організацій, наприклад, товариство захисту тварин звернулося до мисливського товариства з проханням про підтримку своїх починань і відкрило для їх членів свою організацію. Остаточно дану справу було вирішено у 1912 р., коли керівництво мисливського товариства уклало договір з Галицьким товариством охорони тварин, згідно з яким кожен член мисливського товариства залишився записаним до Галицького товариства охорони тварин. Посвідчення надавало право втручання у разі порушення ким-небудь закону про охорону тварин, а особливо коли її відстрілювали і продавали у недозволений час [17]. У відповідь на звернення, яке було оголошене у Франції на Міжнародній конвенції захисту птахів у 1902 р., "Łowiec" активізує свою діяльність в напрямку охорони птахів.

На сторінках журналу велась також боротьба з браконьєрством, яке широко практикувалось у Галичині та вкоренилось тут через велику бідність населення. До журналу надходили листи, що браконьєрством займаються широкі маси населення, і не лише селяни, які намагались юридичним способом відобразити своє законне право на полювання, але також кухарі, городники, візники, які працювали у сільськогосподарських фільварках і яким власники фільварків давали змогу полювати на своїй території. Власники фільварків намагалися боронитися перед навалою браконьєрства через визначення більшої оплати за оренду мисливських угідь, які розташовані ближче до лісових угідь. Галицьке монарше намісництво своїм розпорядженням зобов'язало старост повітів конфісковувати зброю, якщо хтось носив її в лісі без дозволу. Конфіскована зброя продавалась через аукціони, а виручені гроші використовувались для потреб суспільства. Така ж доля чекала на конфісковане м'ясо диких тварин, яке продавалось на ринку в період заборони полювання [18]. Товариство запровадило мисливські посвідчення і створило лісову охорону, про що "Łowiec" із гордістю повідомив: "Браконьєрство стримуємо великою охороною, яка добре виконує свої обов'язки … З року в рік маємо приріст дичини, а особливо зайців і куріпок" [19].

Ініціативою природоохоронної діяльності були подання проектів нових більш гуманних мисливських законів, підтримка реформи навчання у Львівській лісовій школі та діяльність, яка спрямовувалась на створення в ній окремої кафедри мисливства, організації мисливського музею в Львові, організація різних виставок як у Галичині, так і за її межами, інформування про загрозу з боку дичини [20].

Важливою справою в цьому напрямку було видання Мисливського календаря для мисливців і лісників, який подавав заборонений час для полювання на певні види дичини. У червні 1901 р. календар інформував, що в

цьому місяці можна вже взяти до рук мисливську зброю, хоча полювання о цій порі відбувались рідко. Редакція "Łowca" вважає, що у червні: "…особливо привабливою здобиччю є олені-рогачі, які при зміні пори року змінюють колір шерсті. М'ясо дорослих самців лося і оленя в цей час є найсмачнішим. Крім того, з половини червня дає змогуться полювати на пернатих" [21]. Далі з ентузіазмом сповіщалось, що у серпні можна полювати на відкритих водних площах на всю водно-болотну дичину, проте лише після жнив починається полювання з хортами на лисицю, а знищувати вовків потрібно цілий рік. Календар видавався з журналом від початку випуску до 1881 р., а пізніше видавався окремо. Він мав кишеньковий формат, щоб мисливці постійно могли його мати при собі. Через декілька років календар було вдосконалено, в ньому пропонувались нові способи охорони тварин та витяг з мисливського законодавства.

Треба також відзначити заслуги "Łowca", які були безпосередньо пов'язані з охороною природи і піднесенням культури мисливства, а головним чином з пізнаванням і збагаченням мисливської мови та підтримкою художньої літератури з мисливської тематики, яка ґрунтувалась на любові до природи та її краси. Спеціально для "Łowca" писав репортажі Генрик Сінкевич (наприклад "Репортажі з Біловежської пущі"), на сторінках журналу публікувались А. Дигасінський, Й.І. Крашевський, вірші А. Міцкевича, В. Поля, а також інші менш відомі автори. Читачі оцінювали "Łowiec", як видання, яке забавляє, вчить і облагороджує [22]. Значна роль відводилась журналу у висвітленні краєзнавчих питань на території Галичини. Іван Франко зазначає в статті "Галицьке краєзнавство" роль часописів "Łowiec", "Sylwan", "Rolnik", "Przyrodnik", які зробили істотний вклад у Галицьке краєзнавство [23]. Так, на сторінках "Łowca" вміщується багато краєзнавчого матеріалу про Прикарпатський край. Практично в кожному номері в рубриці "Кореспонденція" вміщувались матеріали про хід полювання на території краю, з чого можна дізнатись про стан дичини, господарське значення мисливства.

Подаються матеріали про перебіг сказу на території Галичини в 1900 - 1901 р. [24]. У розлогих статтях інших номерів описується ведення мисливства з описом добутої дичини. Докладно описано ведення мисливського господарства в угіддях села Лисець з 1894 по 1903 рр., подається докладний звіт добутої дичини за цей період [25]. Друкуються спогади про проведені полювання в горах. Так, у статті "Спогади з гір" подається опис полювання селі Рафайлів, теперішня Бистриця, а у статті "На Перегінському риковищі" подаються спогади з полювань у Перегінську [26]. У статті "Про результати полювання під час риковища в Надвірнянському повіті" подаються результати полювань високих гостей, які приїхали на полювання до князя Ліхтенштейна, який орендував в держави мисливські угіддя у Ворохті, Татарові, Надвірні. Серед гостей, які полювали, були князь Демидов, князь Альба з Іспанії, художник Рудольф Пік. Під час полювання добуто 37 оленів [27]. Також про полювання у Рафайлові подається у статті "Спогади про гірське життя" [28].

У трьох номерах журналу подається розлогий матеріал про мисливський палац князя Ліхтенштейна у Татарові і про полювання у східному Бескиді, у якому докладно описується будівля, ведення мисливського господар-

ства, проведення полювань на території господарства. Сучаснику цей палац відомий як відпочинковий комплекс "Піги" [29].

У статті "З Мізунських риковищ і архикняжих полювань" подається опис мисливського господарства та полювання у Мізуні, мисливських угідь, які орендував великий князь Леопольд Сальватор. [30]. Подаються матеріали стенографії дебатів в Галицькому сеймі щодо ухвалення змін в новий мисливський закон [31]. Друкується список осіб, які визнані винними у порушенні правил полювання [32].

Отже, часопис "Łowiec" виходив як друкований орган Галицького мисливського товариства з 1878 р. і завершив свою діяльність разом з ліквідацією товариства у вересні 1939 р. з приєднанням західноукраїнських земель до складу УРСР. На його сторінках друкувались матеріали, в яких утверджувалась культура полювання, раціональне ведення мисливського господарства, інформувалось суспільство про діяльність Галицького мисливського товариства, охорону природи. Подавались матеріали з мисливських походів багатих мисливців в інші частини світу, в яких висвітлювалось як загальну культуру тамтешніх народів, так і особлива увага приділялась мисливській культурі взагалі. Друкований орган "Łowiec" був знаряддям товариства для лобіювання статутних цілей товариства в запровадженні раціонального ведення мисливства, відстоював інтереси мисливців, орендарів мисливських угідь перед органами державної влади, сільським населенням, оскільки мисливські тварини завдавали їм значних збитків.

Діяльність часопису "Łowiec" в Україні практично не досліджувалась з ідеологічних причин. Дослідження матеріалів, які публікувались у цьому журналі, дадуть змогу об'єктивніше висвітлювати матеріали з мисливського законодавства, розвитку мисливської науки, етнографії та краєзнавства Галичини.

Література

1. Krogulski S. Pół wieku: zarys działalności małopolskiego towarzystwa łowieckiego 1876-1926. – Lwów : Nakładem małopolskiego towarzystwa łowieckiego, 1929. – S. 19.

2. Łowiec. – 1878. – № 1. – S. 5.

3. Besiada literacka. – 1878. – № 5. – S. 115.

4. Kłosy. – 1878. – № 26. – S. 672.

5. Korespondencje // Łowiec. – 1883. – № 1. – S. 15.

6. Łowiec. – 1903. – № 7. – S. 112.

7. Łowiec. – 1902. – № 9. – S. 107.

8. Łowiec. – 1897. – № 2. – S. 21.

9. Krogulski S. Pół wieku: zarys działalności małopolskiego towarzystwa łowieckiego 1876-1926. – Lwów : Nakładem małopolskiego towarzystwa łowieckiego, 1929. – S. 177.

10. Łowiec. – 1908. – № 7. – S. 60.

11. Łowiec Polski – 1961. – № 13. – S. 4.

12. Kronika // Łowiec. – 1887. – № 6. – S. 106.

13. Janowski A. Znikanie niektórych zweirząt // Łowiec. – 1882. – № 1. – S. 17-19.

14. Kronika // Łowiec. – 1889. – № 5. – S. 33.

15. Kronika // Łowiec. – 1889. – № 5.

16. Korespondencje // Łowiec. – 1900. – № 2. – S. 52.

17. Łowiec. – 1912. – № 7. – S. 89.

18. Kilka słów o stanie myśliwstwa w Galicji // Łowiec. – 1882. – № 9. – S. 2-4.

19. Korespondencje // Łowiec. – 1883. – № 1. – S. 7.

20. Łowiec. – 1882. – № 2. – S. 2-6.

21. Kalendarz łowiecki // Łowiec. – 1878. – № 7. – S. 112.

22. **Kronika** // Łowiec. – 1880. – № 5.
23. **Франко І.** Зібрання творів у 50 томах. – Т. 46, книга 2: Історичні праці (1891-1897). – К. : Вид-во "Наук. думка", 1986. – С. 124.
24. **Łowiec**. – 1902. – № 16. – S. 187.
25. **Łowiec**. – 1904. – № 23. – S. 295-296.
26. **Łowiec**. – 1904. – № 21. – S. 243-245.
27. **Łowiec**. – 1906. – № 23. – S. 279-280.
28. **Łowiec**. – 1910. – № 23. – S. 275-276.
29. **Łowiec**. – 1906. – № 11-13. – S. 75-76.
30. **Łowiec**. – 1908. – № 2. – S. 2-3.
31. **Łowiec**. – 1904. – № 3-7. – S. 27-28.
32. **Łowiec**. – 1905. – № 11. – S. 130.

Процив О.Р. Деятельность журнала "Łowiec" – печатного органа Галицкого охотничьего общества 1878-1939 гг.

Журнал "Łowiec" образован по инициативе краевого охотничьего общества и начал выходить из 1878 г. Возрождал культуру охоты, рациональное ведение охотничьего хозяйства. Исследования материалов, которые публиковались в этом журнале, дадут возможность более объективно освещать материалы по охотничьему законодательству, развитию охотничьей науки, этнографии и краеведения Галиции.

Ключевые слова: Галицкое охотничье общество, культура охоты, охотничье хозяйство.

Protsiv O.P. Activity of the journal "Łowiec" – printed edition of Galicia hunting society in 1878-1939

Journal "Łowiec" was organized on initiative of regional hunting society and was published in 1878 for the first time. It renewed the culture of hunting, rational transaction of hunting economy. Journal "Łowiec" it is formed for initiatives of regional hunting society and began to go out from 1878 revived the culture of hunt, rational conduct of hunting economy. Researches of materials which was published in this magazine will enable more objectively to light up materials on a hunting legislation, development of hunting science, ethnography and study of a particular region of Galicia.

Keywords: Galicia hunting economy, rational transaction of hunting economy.

УДК 159.942.5 *Аспир. С.А. Наличаева – Филиал МГУ в г. Севастополе*

ОСОБЕННОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ИСТОЩЕНИЯ У ПЕДАГОГОВ С РАЗНЫМ УРОВНЕМ САМОРЕАЛИЗАЦИИ

Описаны результаты исследования профессионального истощения педагогов средней и высшей школы. Исследование было проведено на 40 учителях и 40 преподавателях. Уровень истощения был измерен при помощи методики К. Маслач и методики для измерения эмоционального истощения В.В. Бойко; самореализация изучалась при помощи методики "Самоактуализационный тест" и опросника терминальных ценностей. У педагогов с высоким уровнем самоактуализации – низкие показатели профессионального истощения. Самореализация является одним из факторов резистентности педагогов к профессиональному истощения.

Ключевые слова: профессиональное истощения, самоактуализация, самореализация, терминальные ценности, эмоциональное истощение, деперсонализация, редукция персональных дострижений, фаза "Тревожное напряжение", фаза "Резистенция", фаза "Истощение".

Постановка проблемы. Напряжённость педагогической деятельности является одним из факторов возникновения и развития профессионального выгорания. Однако, интересен тот факт, что многие педагоги с большим ста-